

a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei

16. évfolyam - 2.szám

2008. április hó

A TARTALOMBÓL

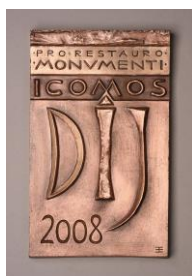

Felhívás a Hadrianus-palota régészeti feltárása és bemutatása érdekében

A fertődi üvegfák...

**A Magyar Nemzet cikkei,
és az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság
reagálása**

ICOMOS-díjak 2008:

Szegedi Főpályaudvar

ELTE Gólyavár

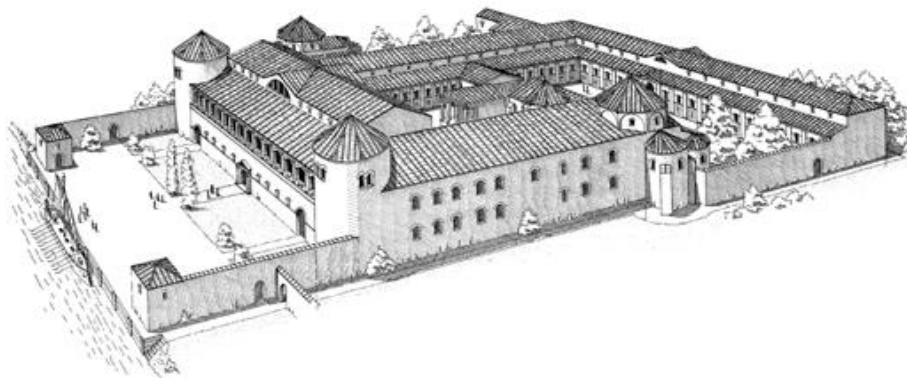
Székesfehérvári Hiemer-Caraffa-Font ház

Citrom-díjak 2008:

Sopron, Hátsókapu utca 1.

Kőszegi Posztógyár hajdani épülete

A helytartói palota főépületének rekonstrukciós rajza (Hajnóczy Gy. nyomán)

Felhívás a Hadrianus-palota régészeti feltárása és bemutatása érdekében

Egyik legjelentősebb római kori emlékünk, a Hadrianus-palota. Az ókori emlék feltárása és bemutatása megkerülhetetlen, az örökségvédelmi törvény értelmében végrehajtandó feladat. Az óbudai Hajógyári-szigeten tervezett ingatlanfejlesztést ezért úgy kell megvalósítani, hogy a szondázó feltárást követően a teljes feltárás elvégezhető, valamint kellő szakmai megfontolás alapján az értékek bemutatathatók legyenek. A terület értékeinek nemzetközi jelentősége abban is rejlik, hogy része a világörökségi várományosi listán szereplő európai limesnek. A műemlékvédelemmel foglalkozó civil és szakmai szervezetek felhívással fordulnak a felelős állami intézményekhez és kormányzati szervekhez, hogy:

- **tegyenek meg mindent a helytartói palota feltárása és bemutatása érdekében, ha kell, az azonos helyrajzi számon szereplő teljes régészeti terület visszavásárlásával annak érdekében, hogy az idővel világörökségi helyszínné váló palota megfelelő kezelése is biztosítható legyen,**
- **tárják fel a sziget egyéb területein - a folyamatban lévő szondázó kutatások függvényében - a régészeti lelőhelyeket,**
- **szenteljenek különös figyelmet a római kori Duna-hídhöz vezető út szigeten átvezető nyomvonalának, ahol egyrészt út-, másrészt esetleges toronymaradványok feltárása várható.**

***A BME Építészettörténeti és Műemléki Tanszéke,
a Budapesti Városvédő Egyesület,
a Budapest Világörökségért Alapítvány,
a Castrum Bene Egyesület,
az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság,
a Magyar Építész Kamara,
a Magyar Építőművészek Szövetsége,
a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat,
a Magyar Régész Szövetség,
a Magyar Urbanisztikai Társaság,
a Porta Speciosa Egyesület,
az YBL Egyesület Közhasznú Szervezet***

közös álláspontja szerint a felsorolt értékek feltárása, értő bemutatása és megőrzése legjobban a terület állami tulajdonban maradása esetén biztosítható, ezért kérjük az illetéseket, hogy ennek megfelelően rendezzék a területet érintő tulajdonjogi viszonyokat.

ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság
2008-03-18

Magyar Nemzet

2008 február 20.

Fertőd: látkép az üvegfák takarásán túl

Az Esterházy-kastély rekonstrukciójának még mindig nincs egységes építészeti programterve

Rekonstrukcióra szorul a fertődi Esterházy-kastély – ez a felismerés már a rendszerváltás előtti években megszületett. A kilencvenes években az épület állapotának folyamatos romlásáért a tulajdoni rendezetlenségeket és a pénzhiányt okolták, most látszólag az Ekler Dezső által tervezett, üvegfákat idéző fogadóépület miatt áll szemben a projektért felelős Műemlékek Nemzeti Gondnoksága és a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal.

Ekler Dezső európai színvonalú fogadóépületet tervezett a fertődi Esterházy-kastélyhoz, mintegy ötszáz méterre a főépülettől. A tervet a kastély rekonstrukciójáért felelős Műemlékek Nemzeti Gondnoksága (NG) támogatja, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (KÖH) viszont az érvényes szabályozási terv előírásaira hivatkozva nem tartja megvalósíthatónak. Látszólag építészeti modernisták és ortodoxok szembenállásáról van szó, ám ez csupán a látszat.

Tavaly nyáron megkezdődött a fogadóépület engedélyezési eljárása, a KÖH pedig szakhatósági véleményt kért a fertődi önkormányzattól. Szeptemberre az építéshez hozzájárult az önkormányzat, ám véleményének indokolásában azt is jelezte, hogy a városrendezési terv szerint az érintett terület városi közparkként a tervezett módon nem építhető be: Horváth Lászlóné építésügyi előadó lapunknak elmondta, az 1999-ben készült rendezési terv szerint a sportpálya területére utat terveztek, s bár az önkormányzat módosítani fogja a szabályozási tervet, a változtatás csak az év második felében esedékes.

A fogadóépület építését nem csak a hatályos városrendezési terv miatt nem támogatja a KÖH. – A hivatal szakmai problémája az, hogy a kastély rekonstrukciójának mind a mai napig nincs egységes építészeti programterve – állítja Mezős Tamás, a KÖH elnöke. – A nagyobb munkálatok megkezdése,

2003 óta a hivatal folyamatosan kéri a projektgazdát, hogy ne öletszerűen kiválasztott beavatkozások történjenek a főépületen, legyen a helyreállításnak egységes, szakmailag is elfogadott koncepciója, ám mindeddig hiába.

Erről dokumentumok is tanúskodnak. Csak két példát kiemelve az elmúlt öt év kezdeményezései közül: a 2003. május 29-én a kastély homlokzatának felújításával kapcsolatban megtartott műemléki tervtanács a bemutatott tervet dicsérettel elfogadta és engedélyezésre javasolta, ugyanakkor ismételten felhívta a figyelmet az egész kastélyra készítendő programtervnek, illetve a történeti terekben az alapvető kutatásoknak a fontosságára. Legutóbb 2007. június 8-án, mielőtt Mezős Tamás hivatalát elfoglalta volna, a KÖH tervtanácsa a fogadóépület tervei kapcsán fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy „annak megvalósítása csakis a teljes kastélyegyüttes felújítási koncepciójába illesztve valósítható meg, attól elváló projektként nem támogatható”. Ez annak fényében különösen érdekes, hogy tavaly júniusban az NG elkészítette Eszterháza-pályázatát, amelyet a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség elutasított. Az elutasítás egyik sarkalatos pontja az volt, hogy nem látták szükségesnek a fogadóépület megépítését, és nem találták elég kidolgozottnak a kastély turisztikai hasznosításának programját. Ez utóbbi nélkül viszont a rekonstrukciós program nem kaphat támogatást az Európai Uniótól. Összességében mintegy négy milliárd forint pályázati pénzről van szó, a rekonstrukció első ütemére 1,7 milliárdot különített el az állam.

Mindezek után a kultuszárca a KÖH-t jelölte ki az előzetes megvalósíthatósági tanulmány elkészítésére. A KÖH augusztus–szeptemberben összeállított egy előzetes megvalósíthatósági tanulmányt, amelyet a minisztérium nyújtott be a Nemzeti Fejlesztési Ügynökségnek, a kormány pedig novemberben nevesítette a projektet. Az NG vezetője, Varga Kálmán – aki egyébként korábban a KÖH élén állt – a hivatal által kidolgozott tanulmányt ellenjegyezte, ám egy kísérőlevélben jelezte, hogy számos pontjával nem ért egyet: hiányolja a fogadóépület tervét, és szerinte a tanulmány több programeleme az adott határidőre megvalósíthatatlan.

Májusban viszont meg kell kapni az építési engedélyeket ahhoz, hogy a rekonstrukció hozzájusson az uniós pénzekhez. Mivel kizárt, hogy a fertői önkormányzat szabályozási tervének módosítása májusig elkészülhet, elképzelhetetlen, hogy a fogadóépület terve rohamtempóban a rekonstrukciós programhoz csatlakozzon. – A konfliktus feloldására három lehetőség kínálkozik – tette hozzá Mezős Tamás. – Vagy kezdeményezik a kormánynál a megvalósíthatósági tanulmány megváltoztatását az NG eredeti koncepciójának megvalósíthatósága érdekében. (Ám a rendezési terv előírásai miatt nem lesz megvalósítható az alapvető projektem, a fogadóépület megépítése.) Lehetőségként elképzelhető, hogy a kormány megváltoztatja a projektgazda személyét, ami nyilvánvalóan hosszadalmas adminisztratív procedúrával jár. A harmadik variáns: az NG vállalja a kormány által jóváhagyott és nevesített program megvalósítását, amelyben nem szerepel a fogadóépület megépítése, és olyan elemeket is tartalmaz, melyeket Varga Kálmán az első ütemben nem tart megvalósíthatónak. Mezős Tamás végül szükségesnek tartotta megjegyezni, hogy nincs esztétikai kifogása Ekler Dezső tervével szemben. Tervezőként maga is használt és használ modern eszközöket műemléki bemutatásnál. Példa lehet erre a közelmúltban átadott esztergomi dzsámi helyreállítása.

Tölgyesi Gábor

Magyar Nemzet

2008. február 28.

Megkezdődhet a kastély rekonstrukciója

A Műemlékek Nemzeti Gondnoksága szerint az egységes építészeti programterv csak szlogen

Másodfokon is megtagadta az engedélyt a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, hogy a fertői Esterházy-kastély közelében, a rekonstrukciós projekt első ütemében megépülhessen az Ekler Dezső által tervezett látogatóközpont. A projektgazda, a Műemlékek Nemzeti Gondnoksága lát esélyt arra, hogy később megvalósuljon a terv, amely egyébként a térség önkormányzatainak javaslatára született meg.

Kompromisszumos megegyezés született az elmúlt napokban a fertői Esterházy-kastély ügyében: a rekonstrukció első ütemében a látogatócentrum megépítése helyett többek között a homlokzatok teljes körű helyreállítását vállalta a Műemlékek Nemzeti Gondnoksága mint projektgazda, ám a rekonstrukció második ütemében már nincs akadálya annak, hogy az Ekler Dezső által tervezett, üvegfaat idéző látogatócentrum is megépülhessen uniós támogatással. A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (KÖH) elnöke, Mezős Tamás lapunknak korábban úgy nyilatkozott, többek között a hatályos városrendezési terv miatt nem támogatja a megvalósulását. Azonban a városrendezési terv módosítása már folyamatban van. Ráadásul a kastély közelébe tervezett turisztikai centrum gondolata a térség önkormányzatainak javaslatára öltött formát Ekler Dezső tervében, amely megvalósulását a fertői önkormányzat, valamint a Nyugat-dunántúli Fejlesztési Tanács is támogatja. A rekonstrukció első ütemére 1,7 milliárd forintot különített el az állam, összességében mintegy négy milliárd forint pályázati pénzről van szó.

A Műemlékek Nemzeti Gondnoksága (NG) igazgatója, Varga Kálmán ugyanakkor kétségbe vonja Mezős Tamás korábbi kifogásainak jogosságát. – A KÖH elnöke szerint az Esterházy-kastélynak nincs egységes építészeti programterve, ám ez a fogalom csupán tiszteletet ébresztő műemlékes szlogen a laikusoknak, amelynek nincs megvalósíthatósági értéke – nyilatkozta lapunknak Varga Kálmán. – Ha viszont a több száz hektáron található történeti ingatlancsoport rekonstrukciójának teljes tervére gondolt a hivatal elnöke, akkor még városközpontot is kellene tervezetnünk. Egy ilyen volumenű tervezőmunka több száz millió forintot igényelne, amelynek megvalósíthatósága képtelenség. Ugyanakkor 2004-ben már elkészült a kastély rehabilitációjának átfogó koncepciója, az uniós fejlesztési projekt pedig ennek alapján indult el.

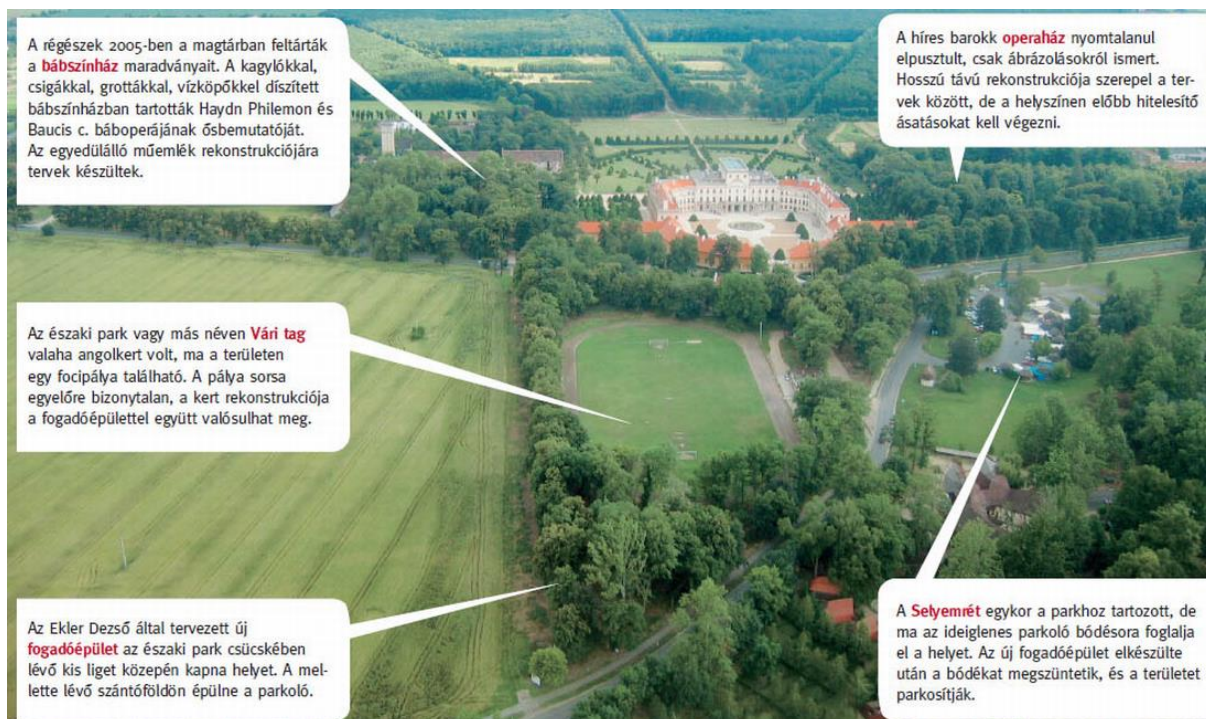
A KÖH szerint az NG által készített Esterháza-pályázatot a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség elutasította, Varga Kálmán szerint a valóság viszont máshogy fest. – A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) tavaly június elején megváltoztatta a nevesítésre váró projektek eljárási rendjét. A harminchét kulturális projekt egyikét sem javasolta nevesítésre, tizenháromat elutasított, a többi pedig továbbfejlesztésre javasolta. Ebbe a kategóriába került Fertőd-Esterháza is, amely így a legjobb kategóriában maradt. Mezős Tamás szerint az NFÜ elutasításának egyik sarkalatos pontja az volt, hogy nem látta szükségesnek a fogadóépület megépítését, ami nem igaz. A kormány ugyanis nem beruházási részletekről, hanem annak fontosságáról dönt – állította Varga Kálmán.

A KÖH elnöke lapunknak korábban úgy nyilatkozott, az NFÜ elutasítása után a kultusztárca a hivatalt jelölte ki az előzetes megvalósíthatósági tanulmány elkészítésére. – Ez az állítás sem felel meg a tényeknek – kommentálta Varga Kálmán. – A megvalósíthatósági tanulmányt ugyanis az NG már elkészítette. A kultusztárca egy pályázatíró céget kért fel, hogy a megváltozott követelmények szerint ezt a tanulmányt dolgozza át. Ennek költségeit a minisztérium a KÖH-ön keresztül biztosította, amely csak formailag volt megbízója a pályázatíró cégnek. Megdöbbenéssel tapasztaltam, hogy a megvalósíthatósági tanulmány nem csupán a követelmények szerint módosult, abban az NG mint projektgazda által javasolt tartalmi elemek is megváltoztak, mivel a KÖH belepiszkált a tanulmányba. Ez az uniós előírások szerint nem történhetett volna meg. Mivel a dokumentumot a beadási határidő előtt egy nappal kaptam meg, kénytelen voltam aláírni, mert nem akartam kockáztatni, hogy a rekonstrukció meghiúsuljon, ugyanakkor mellékletben jeleztem, hogy annak számos pontjával nem értek egyet. A megvalósíthatósági tanulmányt végül ellenvetéseimmel együtt elfogadták.

Varga Kálmán szerint a fertői Esterházy-kastély négy-öt éven belül 200-250 ezer látogatót vonz, amely a térség turisztikai centrumává válhat. Az általa javasolt látogatócentrum megvalósítása indokolt, hasznosságát számos nyugat-európai példa támasztja alá. E projektem egyébként nem csak a fogadóépület megépítését, hanem a környező terület komfortossá tételét is jelenti, ami pedig nem műemléki, hanem fejlesztési kérdés. A turisztikai központ jelen állás szerint a rekonstrukció második ütemében valósulhat meg.

Tölgyesi Gábor

A fenti cikkekre reagálva készült, és a Magyar Nemzet által lehozott hozzászólásunkat itt most teljes terjedelmében tesszük közzé:

Eszterháza és programterv

Megragadta tekintetünket a fertői Esterházy-kastélyról szóló két, Magyar Nemzetben megjelent cikk blikkfanges alcíme. Az első szerint a kastély helyreállítása érdekében még mindig nem készült programterv, míg a második szerint erre nincs szükség, hiszen az csak laikusoknak készülő szlogen. Az UNESCO műemlékvédelemmel foglalkozó szerve, az ICOMOS hazai bizottsága szerint a programterv nem szlogen, korántsem csak laikusok számára készül, és Eszterháza esetében is alapvetően fontos lenne.

Egy-egy területre rendszerint több terv is vonatkozik, többféle léptékben az országos területrendezési tervtől egészen belsőépítészeti részlettervekig. Az értelmes, átgondolt munkának előfeltétele, hogy ezek rendelkezésre álljanak, összhangban legyenek, egymásra épüljenek.

Milyen fontos információval szolgálna például egy városrendezési terv és egy koncepció- vagy programterv egy fertői idegenforgalmi fogadóépület létesítéséhez?

A rendezési terv tudja megoldani a fogadóépület és a település kapcsolatát. A fogadóépületnek nyilvánvalóan a kastély fő megközelítési irányába kell esnie. Ha marad a jelenlegi helyzet, a fogadóépület helye teljesen értelmetlen. Nemcsak a parkolók és buszmegállók helyét, hanem a település úthálózatát kell módosítani, pl. új nyomvonalú utat létesíteni. Ez az új út csak akkor értelmes, ha nem csak a látogatót szolgálja ki, hanem az egész települést, fontos célpontok összekötésével, és egyúttal figyelembe veszi a világörökséggént is számon tartott történeti táj és park kívánalmait is. Ha a cikkek szerint a látogatóközpont nem felel meg a rendezési tervnek, akkor ez a problémakör nincs átgondolva. Ráadásul a kastélyt nem elég egy irányból megközelíteni, hiszen pl. a nap közben tömegesen érkező turista, az este koncertre, vagy szálláshelyére érkező látogató, vagy a kastély üzemi forgalma nem fogadható azonos helyen, azonos módon. Ez fölveti a következő gondot: mi, és hogyan kap helyet a kastélyban? Erre tudna válaszolni egy programterv. Jelenleg kiállítások, előadótermek, turistaszálló és szakközépiskola van a kastélyban. A múzeumi és koncert funkció, valamilyen szálláshely bizonyára meg fog maradni, és valamilyen tanintézmény lehet továbbra is a kastélyban, de ezek aránya, igény szintje, kiszolgálási módja bizonyára változni fog. Eldöntendő, hogy milyen módon. Amíg ez nincs kitalálva, mégpedig egy programtervben rögzítve, addig furcsa fogadóépületet terveztetni. Furcsa, hogy amíg a kastélyban, és az együtteshez tartozó más épületekben üres, alig és rosszul használt terek vannak, addig miért kerülne a hasonló alapterület-igényű fogadó funkció távol a kastélytól. Nem inkább a kastélyba kellene új funkciókat telepíteni és

ezzel értelmes módon használni és helyreállítani, mint a remélhetően majd rendelkezésre álló pénzt új épületre költeni a műemlék helyett? Pannonhalmán a fogadóépület elhelyezését indokolhatja, hogy nincs elég hely az amúgy egészen más funkciót betöltő apátság épületegyüttesén belül, de ez Fertőd esetében legkevésbé sem mondható el. A programterv által előirányzott funkciók határozhatják meg a látogatók tömegének a nagyságát is. Különálló fogadóépület létesítését a jelenleginél csak nagyságrenddel több látogató indokolhatja. Remélhetőleg több látogatót egy méltó módon helyreállított kastély fog vonzani, nem pedig egy lepusztult, romló kastély és egy nagyszerű, üvegfaban elhelyezett látogatóközpont különös együttese.

A kastély sorsának rendezésére mindenképp előtt azt kell eldönteni, hogy mit is akar az ország kezdeni vele. Ennek a döntésnek a műfaja a programterv. Nyilván hosszú út lesz, míg Eszterháza megújul, de, hogy a majdani kis lépések jó irányban történjenek, ahhoz a térkép neve: programterv.

ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság
2008. március 19.

Hiller István oktatási és kulturális miniszter március 15-e, az 1848-49-es forradalom és szabadságharc 160. évfordulója alkalmából állami kitüntetésekkel és művészeti díjakat adott át az oktatás és a kultúra területén kimagasló munkát végzőknek a Szépművészeti Múzeumban.

Dr. Sólyom László a Magyar Köztársaság Elnöke megbízásából Dr. Hiller István oktatási és kulturális miniszter a **MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND LOVAGKERESZTJE** kitüntetést adta át **Ágostházi László DLA**, Ybl Miklós-díjas építészmérnöknek:

***"A Magyar Köztársaság Elnöke
Dr. Ágostházi László Ybl Miklós-díjas építészmérnöknek a
műemlékvédelem és örökségvédelem területén végzett több
évtizedes tervezői, oktatói és szakmai-közéleti tevékenysége
elismeréseként a***

***MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND LOVAGKERESZTJE
kitüntetést adományozom.***

Kelt Budapesten, 2008. február 29. napján."

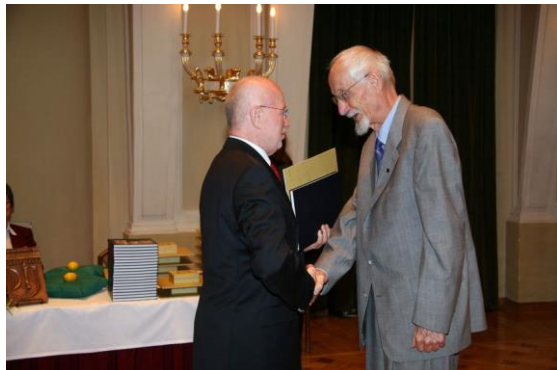
Ezúton is gratulálunk a magasrangú kitüntetéshez !

2008. április 18-án, a Magyar Tudományos Akadémia Országház utcai épületében került sor a **Műemléki Világnap** *A LÉTEZŐ RENESZÁNSZ* címmel megrendezett ünnepi ülésére. Ennek keretében adták át az idei Forster Gyula- és Schönvisner István-díjakat, valamint emlékérmeket a műemlékek és a régészeti örökség megóvása érdekében kiemelkedő teljesítményt nyújtott szakembereknek.

Az idei kitüntetettek sorában örömmel üdvözölhettünk ICOMOS tagokat is,

A műemlékvédelemért Forster Gyula-díjat adományozták

Ágostházi László DLA okleveles építészmérnöknek, az Ybl-díj, Építészeti Nívó-díj, Európa Nostra-díj és számos más kiemelkedő díj birtokosának, a hazai műemlékvédelem emblemikus alakjának az épített örökségemlékek megőrzése érdekében kifejtett, öt évtizedet átfogó páratlanul gazdag és egyedülállóan eredményes, sokrétű (kivitelezői, tervezői, igazgatási, törvényalkotói, oktatói, publikációs, valamint a civil kezdeményezői) munkásságáért.

Pályája kezdetén az OMF építésvezetőségének munkatársaként aktív részese volt a Balaton-felvidéki műemlékek 50-es évek végi mintaszerű helyreállításának. A 60-as évektől a VÁTI műemléki műtermének egyre magasabb rangú tervezőjeként, majd a Fejér Megyei Tervező Iroda műszaki igazgatóhelyetteseként a műemléki helyreállítások tervezésének meghatározó alakjává vált. Ebből az időszakból a szántódpusztai majorság helyreállítását, vagy a budapesti Flórián-téri római romok bemutatását kell kiemelni. 1987-től az aktuális minisztérium műemléki főosztálya vezetőjeként az igazgatásban, a törvényalkotásban, valamint a szakmai feltételek megteremtésével segítette a műemlékvédelmet. Az Ybl Miklós Műszaki Főiskola Urbanisztikai Tanszék vezetőjeként generációkat nevelt és oktatott a műemlékvédelem tiszteletére és gyakorlatára. Munkája mellett rendkívüli aktivitással vesz részt a szakmai és civil szervezetek munkájában, rendszeresen publikál és tart előadásokat.

A műemlékvédelemért Forster Gyula-díjat adományozták

Dr. Örsi Károly táj- és kertépítésznek, az OMF, majd az ÁMRK volt vezető kertépítészének, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága alapító tagjának, a Történeti kertek szakbizottsága jelenlegi elnökének a magyar műemlékvédelem, azon belül a történeti kertek megóvása és helyreállítása terén kifejtett több évtizedes, meghatározó jelentőségű és irányt mutató munkásságáért, oktatói tevékenységéért.

A magyar történeti kertek védelmének és helyreállításának doyenje, aki generációknak adott útmutatást a történeti kertek műemléki tervezésében. Személyében intézményesült a Magyar műemlékvédelem rendszerén belül a történeti kertek helyreállításának ügye. Tervezői kivitelezést irányítói munkája a hazai kastélykertek legjelentősebbjeit érintette, köztük olyanokat, mint Eszterháza, Alcsút, Csákvár, Keszthely, Nagycenk, Gödöllő, Martonvásár. Tapasztalatait felhasználva mind a Tájépítészeti Karon és jogelődjein, mind a BMR műemléki szakmérnöki oktatásában segíti a műemlékvédelmi szakemberek következő generációinak képzését.

A régészeti örökségért Schönvisner István-emlékérmet adományozták

Dr. Wierdl Zsuzsanna okleveles festő- és falkép-restaurátor művésznek, a legkorszerűbb tudományos eszközöket és egyedi technikai megoldásokat alkalmazó, a hiteles helyreállítást szolgáló, magas szakmai igényességgel végzett falkép-restaurátori munkásságáért.

A Képzőművészeti Főiskolán festő-restaurátor művész képesítést, majd a UNESCO Műemlékvédelmi Intézetében, a római székhelyű ICCROM-ban falkép-restaurátori diplomát szerzett. Legjelentősebb munkája a római Santo Stefano Rotondo Szent István képolnájában előkerült római kori mozaik padlószint kiszabadítása és konzerválása, valamint a főoltár fehér carrarai márványfelületeinek megtisztítása. Ugyancsak a nevéhez fűződik az esztergomi Királyi Kápolna és a Palota, az úgynevezett Studiolo reneszánsz falfestményeinek 2000-ben elkezdett restaurálása. Új módszerrel, elektronikus, nagyfelbontású rétegvizsgálattal tárja fel az eredeti réteget, majd ezt követően egyedi technikával szabadítja ki azt a párazáró anyag és a romboló kémiai hatású tömitések alól. Eddigi munkássága nyomán a közelmúltban megválasztották az ICOMOS Európai Falkép Tagozatának elnövévé, de ő vezeti az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága falkép-restaurátori csoportját is.

Mindháromuknak szívből gratulálunk !

A műemlékvédelem nemzetközi világnapját hazánkban a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal és intézményei is rangos eseményekkel ünnepelték meg. A nap fókuszában a műemlékvédelem területén dolgozó-működő civil szervezetek és a „hivatalos” műemlékvédők, intézmények közötti együttműködési lehetőségek és formák fejlesztése állt. A hagyományoknak megfelelően sor került az újonnan védett épületeken a „Műemlék” táblák elhelyezésére is.

A Műemléki Világnap helyi eseményeként emléktáblát helyeztek el az ICOMOS a nagykanizsai zsinagóga falán. A tábla a Zsinagóga építésének történetét ismerteti. A műemléket 1807-ben Wojta Ferenc uradalmi építő tervei alapján kezdték építeni. Avatására 1821-ben került sor. Orgonája első az országban, első karzata 1844-ben készült.

ICOMOS-DÍJ 2008

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága a Bíráló Bizottság javaslatára

a Szeged, Főpályaudvar /Indóház/ épületét

a körültekintő helyreállításért

ICOMOS-díjban részesíti.

A szegedi Főpályaudvar épülete önmagában véve is egyedi kialakítású, hiszen kétszintes elrendezésével kora hasonló alkotásaitól eltérő megoldást kapott. A 20. század elején épült Pfaff Ferenc, a MÁV építésze tervei szerint. Megbontott tömegalakítással a hangsúlyos, tornyokkal díszített középrészben, monumentális térben kapott helyet a vágányok szintjéről az utcára levezető lépcsőrendszer. Mind az épület külső megjelenésében, mind pedig kiemelt belső tereiben az eklektika gondolkozásmódjának megfelelően a gazdag díszítettség a jellemző, képző- és iparművészeti alkotások jeles választékával. Az épületet a háborús pusztítások helyreállítása után az 1960-as években „tatarozták”, jelentős változásokat okozva. Korszerű helyreállítása 2005-el kezdődően került sor. Ennek keretében gondos vizsgálatokkal tisztázták az eredeti díszítőrészek állapotát, számbavették a hiányokat és torzításokat, tisztázták a restaurálás, illetve pótlás lehetőségeit, mértékét. Ezek alapján készített helyreállítási tervek egyrészt visszaállították az épületnek mind a külső, mind pedig a reprezentatív belső tereinek megjelenését. A korszerű igényeknek megfelelően az utasok kényelmét a főlépcsőház eredeti megjelenését nem zavaró mozgólépcső is szolgálja.

A műemléki igényességű helyreállítás terveinek elkészítésére tervpályázaton Hajós Tibor építésmérnök és munkatársai nyerték el a jogot.

Példás, hogy a helyreállítást követően az állomás előtti tér felújítását ez évre tervezte a Város. Az épületet 2005-ben műemlékké nyilvánították.

ICOMOS-DÍJ 2008

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága a Bíráló Bizottság javaslatára
a Budapest, Múzeum körút 6-8.sz alatti ELTE épületcsoportból a Gólyavár épületét

a korszerűen megvalósított helyreállításon belül az eredeti építészeti koncepció és az épületrészletek gondos megőrzéséért ill. helyreállításáért

ICOMOS-díjban részesíti.

Az épület eredetileg 1897-ben valósult meg, Pecz Samu tervei szerint, előadótermeket foglalva magába. Használata során igen sok funkcionális változtatást szenvedett el s ez első sorban eredeti belső kialakításait, de részben homlokzatait is érintette. Mindezek mellett tömegalakítása, homlokzati architektúrája lényegében megőrizte az eredeti megjelenés fontos elemeit. A most befejeződött helyreállítás az ELTE igényeinek megfelelően valósult meg s az épületben egy nagy s egy kisebb előadóterem jött létre, összesen mintegy 650 fős befogadóképességgel. E kapacitásnak megfelelően kellett biztosítani a kiszolgáló helyiségeket, illetőleg az épületen belül a közönség megfelelő mozgását. Mindez úgy van megoldva, hogy egyrészt az épület tömegének és homlokzati rendszereinek eredeti karaktere nem változott, másrészt az alaprajzi adottságok jó felhasználásával a használók különféle forgalma jól lebonyolítható. A sokszori és nagyon eltérő funkciók érdekében történt korábbi átalakítások következtében a belső terek az eredeti kialakításból értékelhető maradványokat nem tudtak megőrizni, így ez a mostani helyreállítás korszerű kiképzést engedett meg, amelyet a tervező az épület karakterével összhangban oldott meg.
Építész tervező: Kun Zoltán építészmérnök.

ICOMOS-DÍJ 2008

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága a Bíráló Bizottság javaslatára

A Székesfehérvár, Hiemer-Font-Caraffa-ház eddig helyreállított részeit

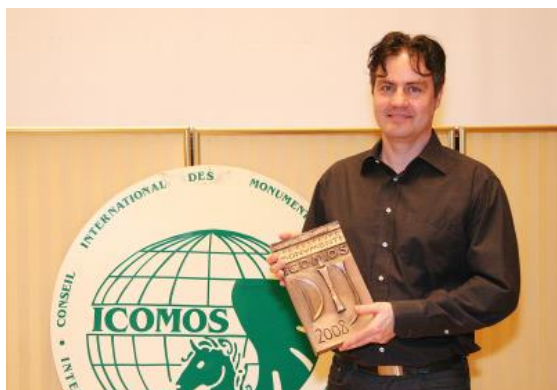

a műemlékvédelmi szempontból gondos, szakszerű előkészítésért és helyreállításért

ICOMOS-díjban részesíti.

A székesfehérvári történeti belvárosban kiemelkedően hangsúlyos elhelyezkedésű épülettömb három utcával és a Városháza-térrel határolt nagyméretű telekcsoporthat foglal el. A több épületből az idők során egységessé formálódott együttes eredete — a város fejlődésével szorosan összefonódva - középkori alapokig nyúlik vissza, majd lényegében a XVIII. században formálódott mai alakjára. E nagyon összetett fejlődés nyomán az egyes épületrészek gótikus, illetve zömmel barokk és rokokó építészeti vonásokat őriztek meg.

Az együttes helyreállítását a műemlékvédelemben elvárható történeti, építéstörténeti, épületrégészeti, szerkezeti kutatás előzte meg. Az ezek eredményeire támaszkodó helyreállítás az épület architektúrája minden elemét gondosan megőrizte illetve visszaállította, a pótlásokat az eredetieknek megfelelően készítette. A szakszerű helyreállítást jól egészíti ki a homlokzatok gondos mérlegeléssel választott színezése, ide érve a nyílászárókat is. Az eddig elkészült épületrész méltó elemévé vált a város központi terének.

A helyreállítási munka Koch Péter építész-mérnök és munkatársai összehangolt, igényes csapatmunkáját dicséri.

CITROM-DÍJ 2008

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága, a Bíráló Bizottság javaslatára

a Sopron, Hátsókapu 1. számú házat

félbehagyott műemléki helyreállításáért és folyamatos állagromlásáért

Citrom-díjban részesíti.

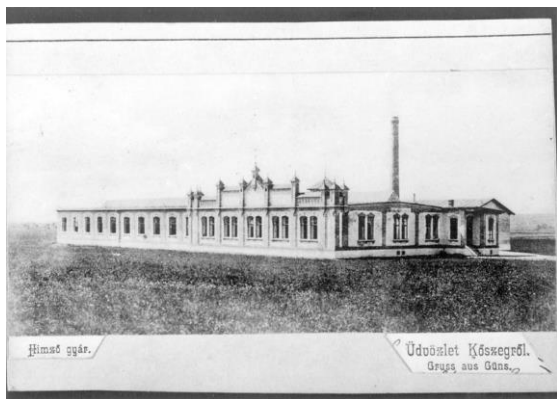
A Hátsókapu 1. számú ház helyén, nyolc évszázadon keresztül, a soproni „város-vár” keleti – „hátsó” – kapuja állt. A kapu felépítményét 1823-ban lebontották: alapfalai felett 1823 és 1825 között Hasenauer Márton tervei szerint zárt sorban, a korai historizmus klasszicizáló stílusában kétemeletes, reprezentatív lakóházat építettek. Az épület Sopron első bérháza volt. Déli homlokzatának beépítési vonala az egykori kapuzat lendületes, íves vonalát követi; udvari homlokzata a megmaradt várfalakhoz csatlakozik. Az épületet az 1980-as években kiürítették. 1999-ben érvényes építési engedély született, mely szakszerű megoldást kínált a városképileg meghatározó jelentőségű épület helyreállításához. A többszöri tulajdonoscserére ellenére a tető héjalását kicserélték, és a tetőablakokat megépítették. A helyreállítási munkák ezután megszakadtak, az épület hosszú idő óta üresen áll. A homlokzat nyílászáróit kibontották, az ajtó és ablaknyílások üresen néznek az utca felé. Az épület állapota évről-évre romlik. A fontos városképi motívumot, becses építészeti emléket, Sopron Európa-díjas történeti Belvárosának „kapuját” a teljes fizikai összeomlás, szerencsétlen esetben a bontás veszélye fenyegeti.

A házat elhanyagolt állapotért, az évszázad „leghosszabban elhúzódó” műemléki helyreállításáért részesíti a bíráló bizottság Citrom-díjban.

CITROM-DÍJ 2008

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága, a Bíráló Bizottság javaslatára

a kőszegi Posztógyár hajdani épületét,

mivel a tartós elhanyagolás után a védett épület engedély nélkül elbontatták,

Citrom-díjban részesíti.

A kőszegi volt posztógyár épületegyüttesének jelentős része a XX. század első negyedében, több lépcsőben épült, és 2007. szeptembere óta ideiglenes védelem alatt áll (csarnok, víztorony).

A terület védelmének szándékáról már 2004-ben tájékoztatta az akkori tulajdonos városi önkormányzatot az örökségvédelmi hatóság. A terület vizsgálatát követően, 2006-ban, a műemléki védelem kezdeményezéséről értesítették a város vezetését. A változtatás alatt álló településrendezési terv egyeztetése során már nyilvánvaló volt, hogy az örökségvédelmi hatóság az épületek bontását és a terület más jellegű felhasználását nem támogatja.

Az önkormányzat azonban a szabályozási tervet a szakmai véleménnyel ellentétes tartalommal fogadta el. Az önkormányzat a területet 2007 során értékesítette.

A teljes bontás megakadályozására a legértékesebb épületrészek ideiglenes védelmet kaptak. A többszöri tulajdonosváltást követően az értéktelen épületrészek, a XX. század végén épült toldalékok bontását az örökségvédelmi hatóság engedélyével 2008. februárra befejezték.

A húsvét előtti héten azonban az ideiglenes védelem alatt álló épületrészeket egyetlen éjszaka alatt teljesen lerombolták.

A fontos történeti értékkel bíró együttes fenntartandó elemeinek elpusztításával egyértelműen és szándékosan akarták eltörölni egy kisváros egyetlen ipari építészeti örökségét. A védett ingatlanon most már semmilyen műemléki helyreállításra nincs mód, s az eredeti ipartörténeti együttes helyszíne a korábbi hasznosítástól lényegesen el fog térni, arra semmiben már emlékeztetni nem tud.

Az ismertetett folyamatból leszűrhető, hogy sem a helyi közösség vezetése, sem pedig a területet különböző hasznosítási céllal birtokló társaságok nem vették figyelembe a történeti épületrészek megmentésére irányuló hatósági lépéseket. Ezt a megengedhetetlen magatartást jutalmazzuk a műemlékvédelem Citrom-díjával, remélve, hogy a rendőrségi nyomozás a valós tetteseket mielőbb felderíti.

Idén július 3. és 9. között kerül megrendezésre a Nyári Egyetem, helyszíne ismét a Noszvaji De la Motte Kastély lesz. A jelentkezési feltételek és a pályázati kiírás május második felében kerülnek közzétételre.

ROMÁN ANDRÁS MŰEMLEKVÉDELMI NYÁRI EGYETEM (38. EGRI MŰEMLEKVÉDELMI NYÁRI EGYETEM)

2008. július 3 – július 9.

Elnök: Meggyesi Tamás

Ki törődik és hogyan településeinkkel?

Társadalmi feladatmegosztás a műemlékvédelemben

A nyári egyetem szellemi irányítójának emléke előtt tisztelegve immár második alkalommal Román András Műemlékvédelmi Nyári Egyetem, Eger elnevezéssel hirdetjük meg nagy múltú rendezvényünket.

Idén, kétéves ciklusunk második évében a települések értékeinek védelmét, a műemlékvédelem szereplőinek és érintettjeinek közvetlen és közvetett feladatait, kötelezettségeit és lehetőségeit szeretnénk sokoldalúan bemutatni és megvitatni. Bizonyára nem csak azok emlékeznek, akik résztvevők lehettek, hanem sokan mások, akik figyelemmel kísérik programunkat, hogy 2007-ben a ciklus első évében a társadalmi munkamegosztás feladatait az egyes emlékek védelmével, fenntartásával kapcsolatban taglaltuk. A résztvevők elméleti előadásokat, esettanulmányokat hallgathattak meg. A gyakorlati teendők megértését helyszíni bemutatók, az egyes témák megvitatását fórumszerű programok és kiscsoportos foglalkozások segítették.

Napjainkban az érdekeltek a radikális változások objektív igényei, és az agresszív változtatási szándékok kereszttüzében állnak. A jelenlegi körülmények között a települések megmaradásának, fenntartható fejlődésének, értékeik megőrzésének záloga az érdekeltek felelős és tudatos együttműködése. A posztindusztriális társadalom és a globalizáció igényei világszerte nagy nyomással nehezdednek a településekre. Célunk, hogy az aktuális jelenségeket ne elszigetelten, hanem a történeti folyamatokra és tapasztalatokra építve vizsgáljuk, és a megoldásokat az előző korok kihívásaira adott adekvát válaszok tükrében keressük. Terveink szerint számba vesszük azokat a stratégiai tényezőket, amelyek a minőségi változtatások szolgálatába állíthatók

A nyári egyetem hagyományaihoz híven a választott témát; „Ki törődik és hogyan településeinkkel?” kiváló hazai, és külföldi előadók közreműködésével fogja bemutatni és lehetőséget fog biztosítani az adott témák fórumszerű megvitatására, valamint a hallgatók közötti közvetlen tapasztalatcserére is. A szokásos egynapos tanulmányút során a hallgatók megismerkedhetnek a régió különböző történeti és gazdasági hátterű településeivel, mai helyzetükkel és korunk kihívásaira adott válaszaikkal.

A tervek szerint az érdekeltek közreműködésével a helyszínen fogjuk megismerni, majd fórumszerűen megvitatni névadó városunk Eger fejlesztési koncepcióját

A szerzett ismertek elsajátítását kiscsoportos foglalkozások keretében gyakorlati feladatok megoldásával is elő szeretnénk segíteni. A nyári egyetem szervezői a hagyományokhoz híven idén is arra töreksznek, hogy az előadók és a program szokásos színvonalának biztosítása mellett fenntartsák a hallgatók összetételének szakmai és nemzeti sokszínűségét.

A nyári egyetem az építészeti és műemlékes szakmán belül kiváló továbbképzési lehetőség, amelynek a MÉK akkreditációs bizottsága 6 kredit pontot ítelt 2007-ben. Ez évi akkreditálása folyamatban van.

A tervezett előadások:

- Cseppben a tenger, vagy csepp a tengerben? – történeti település és az épületek – Meggyesi Tamás (HU)
- A történeti városok védelmének elvei és módszerei (Történeti Városok Kartája, Bécsi Memorandum, Jeruzsálemi Nyilatkozat, ISoCaRP stb.) – Máté Zsolt (HU)
- Városok Urtól Chandigarig, várostörténeti áttekintés - Benkő Melinda (HU)
- Városépítő eszmék Hippodamosztól Le Corbusier-ig – Locsmándi Gábor (HU)
- Történeti városok/települések az organikus és a robbanásszerű fejlődés választóján NN
- Új építészet történeti környezetben – Ferkai András (HU)

- Kertváros, a megvalósult városépítési utópia – Nagy Gergely (HU)
- Az egyedi és a területi védelem kölcsönhatása – Perczel Anna (HU)
- Az önkormányzati irányítás lehetőségei és eszközei a történeti városok értékvédelmében – Schneller István (HU)
- XIX. és XX. századi villanegyedek ma – Winkler Gábor (HU)
- A hely szelleme. Használjuk, felhasználjuk, elhasználjuk? Eszköz, vagy cél a turizmus? – Kovács Erzsébet (HU)
- Történeti városok megújulási folyamata – Clive Fletcher (UK)
- A kultúrtáj és a történeti táj szerepe a településvédelemben Steve Owen (UK)
- Települések értékvédelme és a térségi regionális együttműködés lehetőségei – Csizmadia István (HU)
- A településszerkezet és az épített örökség, mint innovációs forrás a településfejlesztésben – Karl Peter Schön (DE)
- Térségfejlesztési kapcsolatok – Francisco de Calheiros (P)
- Közösségi terek a városban – terek, parkok stb. – Balogh István (HU)
- Workshop: Eger városfejlesztési koncepciója, – Cséfalvay Gyula (HU)
- Kerekasztal beszélgetés: Város és a tág értelemben vett infrastruktúra – Meggyesi Tamás (HU)
- Esettanulmányok: Tarpa, Galyaság stb

EGYÉB RENDEZVÉNYEK

Hallgatói pályázat

„Az én ideális városom” – egyéni, vagy csoportos hallgatói ötletpályázat

Hallgatók fóruma

Példák, pozitív és negatív jelenségek saját/kedvenc településemen

Tanulmányi kirándulás:

A hallgatók megismerkedhetnek a régió különböző történeti és gazdasági hátterű településeivel (a hadastól a mezővárosig), mai helyzetükkel, és korunk kihívásaira adott válaszaikkal. (Olajos Csaba)

ICOMOS Híradó, a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei

Szerkesztőség: 1014 Budapest, Szentháromság tér 6.

Levél cím: 1535 Budapest, Pf. 721.

Telefon/fax: 212-76-15

E-mail: secretariat@icomos.hu

Honlap: www.icomos.hu

Kiadja a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal

Szerkesztő: Keller Annamária

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság tagságával járó előnyök:

- állandó informáltság a műemlékvédelem hazai és nemzetközi eseményeiről, pályázatairól, ösztöndíjairól, stb. az ICOMOS honlap (www.icomos.hu), az ICOMOS Híradó és az ICOMOS News/Nouvelles ICOMOS révén
- ingyenes belépésre jogosító tagsági kártya a világ legtöbb múzeumába, műemlékébe, romterületére
- az UNESCO/ICOMOS Dokumentációs Központjának szabad használata

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság pártoló Jogi tagja:
Kulturális Örökségvédelmi Hivatal